

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Käyttötapa- ja mielipidetutkimus opiskelijoiden luottokortin käytöstä

Pettinen, Tommi

2017 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Tikkurila
LAUREA

AMMATTIKORKEAKOULU

Yhdessä enemmän

Käyttötapa- ja mielipidetutkimus opiskelijoiden luottokortin käytöstä

Pettinen Tommi
Liiketalouden koulutusohjelma, P2P
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2017

Käyttötapa- ja mielipidetutkimus opiskelijoiden luottokortin käytöstä

Vuosi 2017

Sivumäärä 33

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia nuorten mielipiteitä luottokortin omistamisesta sekä luottokortin käyttötapatottumuksia. Työn tarkoituksena on toteuttaa määrällinen kyselytutkimus, jonka avulla voidaan tehdä havaintoja nuorten asenteista luottokortin omistamista kohtaan sekä heidän yleisimmistä luottokortin käyttötottumuksistaan.

Työn viitekehystenä toimii teoria kulutusyhteiskunnasta sekä nuorten kulutuskäyttämismisestä. Ensin kulutusyhteiskuntaa tarkastellaan yleisemmin, jonka jälkeen teoria keskittyy erilaisiin kulutustapoihin ja niiden ominaisuuksiin. Teoreettinen viitekehys luo perustan erilaisten kulutustapojen tunnistamiselle, jotka ilmenevät kyselytutkimuksen tuloksista.

Opinnäytetyön keskeisimpänä osana toteutettiin määrällinen kyselytutkimus, jonka avulla pyrittiin selvittämään nuorten asenteita luottokortin käytöstä ja käyttötapatottumuksia luottokorttia kohtaan käyttäen strukturoituja kysymyksiä. Kysymykset olivat faktaväittämiä sekä asenneväittämiä.

Kyselytutkimuksen tuloksista voi havaita, että nuorten asenteet luottokorttia kohtaan ovat hyvin sallivat. Hyvin moni kokee luottokortin hyödylliseksi omassa arjessaan, mutta ei kuitenkaan käytä sitä päivittäisten ostosten rahoittamiseen. Tutkimuksesta kävi ilmi, että nuoren kulutuskäyttäytyminen on varsin hedonistista, sillä moni rahoittaa siten ulkomaanmatkoja tai verkkokauppaostoksia. Tuloksista voi havaita myös, että nuorten tietoisuus luottokortin kustannuksista on hieman puutteellista.

Pettinen, Tommi

Survey on adolescents' consuming habits and attitudes on credit card

Year	2017	Pages	33

The aim of the thesis is to research adolescents' attitudes on owning a credit card and their credit card consuming habits. The objective of the thesis project is to implement quantitative questionnaire which will provide information that helps to make observations about adolescents' attitude towards credit card and their most general consuming habits.

Theories about consumer society and adolescents' consuming habits provide the theoretical framework of the project. In the beginning consumer society will be observed in more wider perspective, after that theory focuses on various consuming habits and their characteristics. Theoretical framework is the basis of recognising different consuming habits that the survey results provide.

Quantitative questionnaire concerning adolescents' attitudes towards credit card and their general consuming habits was implemented using structured questions. In order to untangle the attitudes and consuming habits, questionnaire included fact statements and attitude statements.

Survey results indicate that adolescents' attitudes towards credit card are fairly permissive. They experience that credit card is very useful, though, they do not use it to fund their everyday purchases. Survey shows that adolescents' consuming habits are hedonistic as many of the respondents use credit card to purchase trip abroad or to shop online. Results also indicate that adolescents' lack in knowledge about the costs of a credit card.

Keywords: Credi card, Habit, Survey, Consuming

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Kulutusyhteiskunta ja nuorten kulutuskäyttäytyminen	8
	2.1 Nuorten kulutuskäyttäytyminen.....	11
	2.2 Luotot	12
3	Tutkimusmenetelmä.....	13
4	Kyselyn toteuttaminen ja tulokset	14
	4.1 Taustatiedot.....	15
	4.2 Väittämät	21
	4.3 Avoimet vastaukset	26
5	Havainnot ja yhteenveto.....	27
	Lähteet	30
	Kuviot.....	31
	Liitteet	32

1 Johdanto

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia opiskelijoiden asenteita ja mielipiteitä luottokorttia, sekä sen käyttöä kohtaan. Tutkimuksen tavoite on selvittää mihin tarkoitukseen nuoret käyttävät luottokorttia ja mitä mieltä he ovat luottokortin omistamisesta. Tutkimuksen taustalla on oma mielenkiinto nuorten kulutuskäyttäytymistä kohtaan, ja koska luottokortit ovat varsin uusi ilmiö nuorten ja opiskelijoiden keskuudessa niin aiheesta ei ole olemassa vastaavia tutkimuksia, ainakaan Suomessa. Aiheesta tekee mielenkiintoisen se, että nuoret joutuvat jatkuvasti tekemään valintoja epäsäännöllisten tulojen takia jolloin varaa ei jää jokapäiväisiin nautintoihin.

Tutkimuksessa keskitytään opiskelijoiden suhtautumiseen sekä asenteisiin luoton ottamista kohtaan. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat 19-30 vuotiaat Laurea ammattikorkeakoulun opiskelijat. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvantitatiivista kyselylomaketta, joka lähetettiin sähköpostilla Laurea ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Kysely toteutettiin marras- joulukuussa 2016.

Opinnäytetyö pitää sisällään teoriaa nuorten kulutuksesta ja kulutuskäyttäytymisestä. Luotot osiossa kerrotaan erilaisista luotoista ja luottojen eri kustannuksista. Teoriaosuuden jälkeen tutkimuksen tulokset käydään läpi ja niistä tehdään havaintoja sekä verrataan teoriaan nuorten kulutuksesta ja kulutuskäyttäytymisestä.

2 Kulutusyhteiskunta ja nuorten kulutuskäyttäytyminen

Nuorten kulutustavat ja elämän tyyli ovat yleinen kiinnostuksen aihe, joka useimmiten ilmenee moraalisisina kannanottoina tai paheksuntana. Kuluttavan elämäntyylin seurauksena länsimaiset nuoret nähdään helposti ideologisesti hajanaisena joukkona, jonka helppo elämä on passivoinut. Ajatellaan, että itsekkyyks ja ahneus ovat länsimaisten nuorten vahvimpia arvoja. Tosin 1970- luvulla Ronald Inglehart ehdotti nuorten olevan vähemmän materialistisia kuin vanhempien ikäluokkien. Liiallisesta kulutuksesta aiheutuneet ympäristöongelmat asettavat odotuksia nuorten immateriaalisten arvojen noususta. Nuoret ovat hyvin ympäristötietoisia, mutta arvostavat silti myös korkeaa elintaso. Voidaan sanoa, että nykynuoret ovat kuluttavin, mutta myös tiedostavin nuoriso (Autio, Eresmaa, Heinonen, Koljonen, Paju, Wilska. 2002, 208-210).

Yksi suurimmista kulutusyhteiskunnan ristiriidoista on rajallisten kulutusresurssien ja rajattoman tarjonnan ristiriita. Jokapäiväisistä nautinnoista on tullut itsestään selvyyksiä. Nuoret tekevät jatkuvasti valintoja pienellä budjetilla opiskelun aiheuttamien epäsäännöllisten tulojen takia. Jos verrataan muihin ikäluokkiin, nuorten tulot ovat pääsääntöisesti pienet, kun taas menot ovat varsin suuria. Pienet tulot, työttömyys, mahdollinen opintolaina ja perhesuhteiden vakiintumattomuus voivat vaikuttaa merkittävästi nuorten kulutuskäyttäytymiseen. Aiemmat tutkimukset osoittavat, että nuoret suhtautuvat luottoihin jokseenkin välinpitämättömästi (kuin viitattu Lehtinen & Peura-Kapanen. 2005. 107-108).

Pääsääntöisesti ajatellaan niin, että nuorten velkaantuminen johtuu heidän elämäntavasta ja tavasta kuluttaa. Tutkimukset kuitenkin osoittavat, että nuoret ovat kulutuksessaan hedonistisia mielihyvän tekijöitä, mutta syy tähän eivät ole nuoret itse, vaan yhteiskunta johon he ovat syntyneet. Nuoret ovat tottuneet mainontaan ja kaupallisuuteen. Myös lapsuudenkoti, ja vanhempien antama esimerkki voivat vaikuttaa huomattavasti siihen, millainen nuoren kulutuskäyttäytyminen tulee olemaan. Yli varojen kuluttamisen syy ei kuitenkaan ole ehdottomasti nimenomaan hedonistisen kulutustavan. Tutkimuksen mukaan nuoret hakevat kulutuksen tarjoamaa nautintoa vain taloudellisen tilanteen salliessa (Saarinen. 2001, 79).

Nuoret ovat vuosikymmenten aikana oppineet kulutuskäyttäytymisestä, tästä voi kiittää 1990-luvun lamaa ja sen lieveilmiöitä. Nuoret ymmärtävät nykyään, mitä ylikuluttaminen ja/tai velanottaminen voivat aiheuttaa. Esimerkiksi lainojen takaukseen ja luottojen ottamiseen suhtaudutaan nykyään entistä kielteisemmin, enää ei haluta elää lainarahalla. Tästä huolimatta luottohäiriömerkintöjen määrä on kasvanut 90-luvusta lähtien, pitää kuitenkin muistaa, että esimerkiksi ylikuluttaminen, velkaongelmat ja maksuhäiriömerkinnät koskevat vain pientä osaa nuorista, valtaosa hoitaa raha-asiansa varsin hyvin. Tämän perusteella voidaan olla sitä mieltä, että nuorten kulutuskäyttäytyminen ja velkaantuminen eivät suoranaisesti liity toisiinsa, mutta toisaalta nuoret tekevät jonkin verran juuri lainkaan pohtimatta seurauksia hyvinkin äkinäisiä ja harkitsematomia ostopäätöksiä. Maksuhäiriömerkintöjen määrän kasvun vuoksi voisi olla hyvä, että kouluihin saataisiin enemmän arjen taloudenhoitoon liittyviä opintoja. Kurssien sisältöön voisi kuulua esimerkiksi opastusta säästämiseen, rahankäytön budjetointia ja pankki/laina-asioita (Saarinen. 2001, 80).

On olemassa neljä erilaista summamuuttujaa, ne kuvaavat nykyisiä kulutustapoja ja -ihanteita, ne ovat "nautiskelija", "luotottaja", "säästäjä" ja "ekokuluttaja". "Nautiskelija" on kuluttaja, joka sananmukaisesti nauttii kuluttamisesta sekä ostamisesta ja itsensä hemmottelusta, nautiskelija siis pyrkii kulutuskäyttäytymisellään saavuttamaan hedonistista nautintoa. Kaupungissa asuva on todennäköisemmin hedonistisempi kuluttaja kuin maalla asuva, syynä tähän on luonnollisesti se, että kaupungissa kuluttaminen on huomattavasti helpompaa ja luonnollisempaa kuin maalla. Tavallisemmin nautiskelijoita ovat sellaiset ihmiset, jotka kokevat oman taloudellisen tilanteensa hyväksi tai jopa erittäin hyväksi (Saarinen. 2001, 52-56).

Toinen summamuuttuja on "luotottaja", joka tekee ostoksia riippumatta siitä, onko hänellä siihen varaa vai ei, vaan hän maksaa hyvin usein luotolla. Miesten asenteet luototukseen ovat naisia myönteisempiä. Jos miesten ostokset laitettaisiin tärkeysjärjestykseen, ensimmäisinä olisivat esimerkiksi moottoripyörät, autot, veneet ja kodin elektroniikka, tällaisia hankintoja ei yleensä pystytä tekemään ilman luottoa. Myös tässä vaikuttaa kuluttajan taloudellinen tilanne, mitä parempi se on, tai mitä paremmaksi se koetaan, sitä helpommin luottoa otetaan (Saarinen. 2001, 52-58).

Kolmas summamuuttuja eli "säästäjä" on "luotottajan" vastakohta, hän tekee hankintoja vasta, kun on pystynyt ensin säästämään rahat niitä varten, "säästäjä" myös

elää muutoinkin säästeliäämmin. Edellisen muuttujan vastakohtana, naisten kulutuskäyttäytyminen on sellaista, että rahat on säästettävä jos jotakin halutaan, päinvastoin kuin miehillä yleensä. Neljäntenä summamuuttujana on ”ekokuluttaja”, hän tekee hankintansa niin, että ympäristöarvot tulevat aina ensimmäisenä. Tässä kohdassa vaikuttaa hyvin paljon se, millainen kuluttajan sosioekonominen asema on, mitä korkeampi se on, sitä kielteisemmin ekokuluttamiseen suhtaudutaan. Vihreiden kannattajat luonnollisesti kannattavat myös ekokuluttamista enemmän kuin muiden puolueiden kannattajat (Saarinen. 2001, 52-66).

Usein kulutus ymmärretään niin, että se on vain tavaroiden hankkimista kaupoista. Silti, ostotapahtuma on vain pieni osa kulutusprosessia. Kulutus on viestintää, joka muokkaa kuluttajien mieltymyksiä. Kulutus myös heijastaa yhteiskunnassa vallitsevaa epätasa-arvoa, mutta myös ylläpitää sitä. Toisaalta kulutus vaikuttaa myös yhteiskunnalliseen integraatioon (esim. muoti ja traditio) (Ilmonen. 2007, 251-252).

Siirtyminen tuloista kulutukseen ei ole yksiselitteinen. Ihmisillä hallussa oleva raha ei välttämättä ole heidän välittömässä käytössään. Sekä osa saatavista tuloista saattaa olla jo etukäteen sidottu johonkin käyttötarkoitukseen. Kun taas osa saatavista tuloista käytetään etukäteen ottamalla kulutusluottoja tai käyttämällä luottokorttia (Ilmonen. 2007, 125).

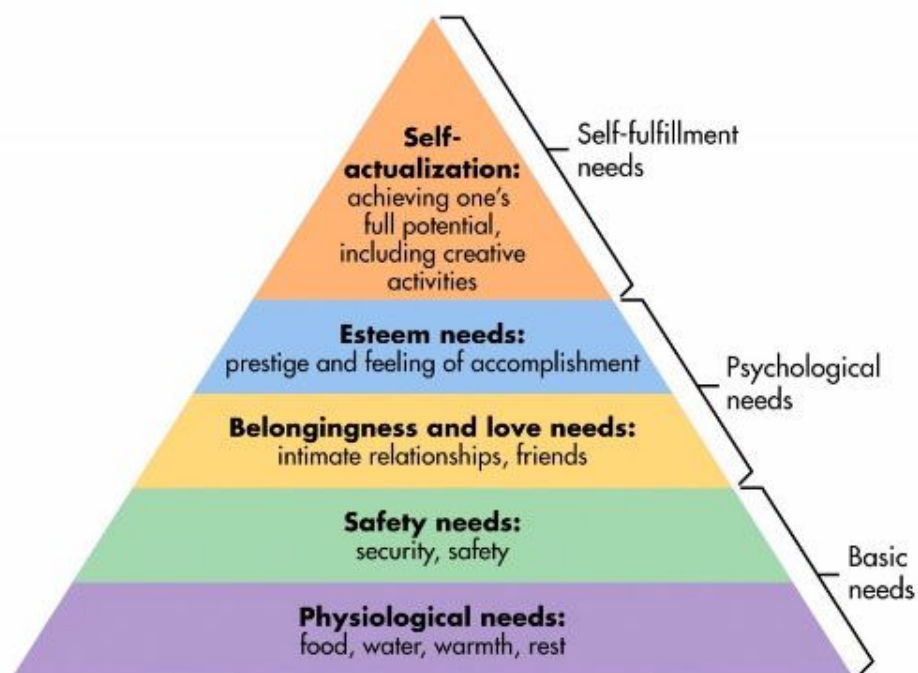
Siitä miten tulot jakautuvat yhteiskunnassa ei ole suoraa reittiä kulutukseen. Kuluttajan valintateoria on muunnelma rationaalisen valinnan teoriaa. Valintateoria on sitoutunut metodologiseksi individualismiksi kutsuttuun katsomukseen. Metodologinen individualismi tuo sosiaalisen ilmiön yksilön intentiomaalisiin sekä motivationaalisiin tiloihin, mutta myös yksilön valintoihin. Valintateoriassa kulutus käsitetään yksilöllisenä tapahtumana, joka ei ole kiinni menneisyyden ja nykyisyyden sosiaalisissa siteissä. Teorian mukaan valintaan eivät vaikuta ulkoiset tekijät. Kuluttaja harkitsee esilläolevien valintojen välillä päätyen lopulta yhteen vaihtoehtoon rationaalisesti perusteita punniten. Pääasiassa tämä tarkoittaa sitä, että yksilö valitsee vaihtoehdon, josta saadaan käytössä olevilla tuloilla paras hyöty. Kuluttajan rationaalisuus ei ole biologista, sillä tarkoitetaan taloudellista rationaalisuutta. Taloudellinen rationaalisuus suhteuttaa toisiinsa hyödykkeiden hintoja ja yksilön tuloja (Ilmonen. 2007, 126).

”Engelin laki: ravintomenojen osuus kokonaiskulutuksesta laskee tulotason kohotessa.” (Ilmonen. 2007, 128). Engelin laki toteutuu myös Suomessa, jota havainnollistavat Eino H. Laurilan laskelmat. Vuonna 1900 ravinnon kulutus suomessa oli noin puolet yksityisestä kulutuksesta. Kun taas vuonna 1952 enää noin kolmannes. Ravintomenot vuonna 1970 olivat noin neljännes yksityisestä kulutuksesta. Vuonna 2002 ravinnon kulutusosuus Suomessa muodostivat 13% kokonaiskulutuksesta. Ravinnon osuus kokonaiskulutuksesta on kaikista vähiten joustavaa, mutta myös suhteessa vähenevää. Kun taas vapaa-ajan kulutus sijaitsee kokonaiskulutuksen toisessa päässä. Virkistämiseen sekä harrastuksiin laitetaan tulojen kasvaessa enemmän rahaa (Ilmonen. 2007, 128-129).

2.1 Nuorten kulutuskäyttäytyminen

Ihmisiä, jotka ovat syntyneet 1980 ja 1990 luvuilla, kutsutaan y-sukupolveksi tai mileniaaleiksi. Monet tähän sukupolveen kuuluvat ovat usein materialisteja, merkkittöisiä, riskinottajia, tai hedonisteja. Tutkimukseni kohderyhmä on tätä sukupolvea (Evans, Jamal, Foxall. 2006, 109).

Maslown motivoiva tarpeiden hierarkia esittää viisi erilaista tarvetta. Kun fyysiset tarpeet on täytetty, yksilö kohdistaa huomionsa psyykkisten tarpeiden täyttämiseen esimerkiksi hyväksyntä tai itsetunto. Viimeinen vaihe motivoivassa hierarkiassa on tarve itsensä toteuttamiseen. Tämä tarkoittaa prosessia, jossa yksilö laittaa kykynsä aktiiviteetteihin, jotka kokee tärkeiksi. Esimerkiksi aktiviteetteihin, jotka kehittävät persoonallisuutta (Evans ym. 2006, 7-8).

Kuva 1 Maslown tarpeiden hierarkia (McLeod. 2016)

Y-sukupolvi keskittyy Maslown hierarkiassa kolmeen viimeiseen vaiheeseen. He toteuttavat itseään sosiaalisesti tekemällä asioita, joista saavat nautintoa, ihmisten kanssa joista he välittävät. He kuitenkin ovat materialisteja ja siten panostavat merkkitarvoihin ja niiden laatuun, jotka tuovat heille sosiaalista statusta. Y-sukupolven taipumus sekä hedonismiin että materialismiin kehittää myös itsetunnon tarvekategoriaa. Heillä on myös hyvin vahva tarve itsensä kehittämiseen, koska he haluavat tehdä asioita, joista nauttivat ja saavat mielihyvää.

Y-sukupolvi siis panostaa vahvasti materiaan. Merkkietoiset henkilöt etsivät kalliita ja tunnettuja brändejä, sekä ajattelevat paljon hinta-laatu suhdetta. Heillä on positiiviset asenteet isoja tavarataloja ja merkkiliikkeitä kohtaan, jotka myyvät hinnakkaita ja tunnettuja brändejä. He usein suosivat parhaiten myyviä ja voimakkaasti markkinoituja brändejä. Y-sukupolvi panostaa myös nautintoon ja mielihyvään, joten he kuluttavat itselleen mielekkäitä tuotteita tai ostavat palveluita.

2.2 Luotot

Kuluttajille on tarjolla paljon erilaisia luottoja, esimerkiksi luottokortit, opinto- ja asuntolainat, erilaiset osamaksut ja erilaiset liikkeiden tarjoamat korttiluotot. Oma

maksukyky on syytä selvittää hyvin ennen kuin edes harkitsee luoton ottamista, sillä siihen liittyy aina riskejä. Myös luottotietojen on oltava kunnossa, jos haluaa saada luottokortin tai muita luottoja (Kilpailu- ja kuluttajavirasto. 2014).

Luottokorttia käyttäessä on aina muistettava, että luoton käyttö ei ole koskaan ilmaista. Luottoon tulee aina jotakin ylimääräistä maksua, palvelumaksua, korkoa, muita kuluja tai kaikkia näitä. Ennen luottokortin hankintaa on syytä vertailla luottojen hintoja tarkasti. Helpoin tapa tehdä vertailua on verrata eri luottojen todellisia vuosikorkoja, vuosikorko pitää sisällään luoton korkoprosentin ja kaikki muut kustannukset joita luoton ottaminen aiheuttaa. Luoton erinäisiä kuluja voi olla esimerkiksi nimelliskorko, luoton perustamiskulut, tilin vuosi- ja perustamismaksut, tilin käsittely- ja hoitomaksut sekä osamaksulisä. Pääsääntöisesti luotto on sitä kalliimpi mitä pidempi sen kesto on (Kuluttajaliitto).

3 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyössäni käytän kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, eli määrällistä tutkimusmenetelmää, joka vastaa kysymyksiin kuinka paljon ja miten usein. Tälle tutkimusmenetelmälle ominaista on tiedon strukturointi, objektiivisuus, vastaajien paljous ja tiedon esittäminen numeerisesti. Tiedon strukturointi tarkoittaa sitä, että tutkittavat asiat vakioidaan kyselylomakkeeseen kysymyksiksi sekä vaihtoehdoiksi siten, että jokainen vastaaja ymmärtää ne varmasti samalla tavalla. Objektiivisuus puolestaan tarkoittaa sitä, että tutkimusprosessi sekä tutkimustulokset ovat varmuudella täysin puolueettomia. Tutkijalla ja tutkittavalla tulisi olla tutkimusprosessin aikana mahdollisimman etäinen suhde, jonka mahdollistaa hyvin esimerkiksi internetissä tehtävä kysely. Määrällisessä tutkimuksessa tulee olla mahdollisimman paljon vastaajia, suositeltava vastaajien vähimmäismäärä on sata. Kvantitatiivinen tutkimus antaa yleisen kuvan muuttujien välisistä suhteista ja eroista. Kvantitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on selittää, vertailla, kuvata ja kartoittaa vastaajaa koskevia asioita ja ominaisuuksia. Määrällisen tutkimuksen aineiston keräämisen tapoja ovat kysely, haastattelu ja systemaattinen havainnointi. Määrällisen tutkimuksen tekijän tavoitteena on kerätä itselleen empiiristä havaintoaineistoa. Empiirisellä havaintoaineistolla tarkoitetaan kokemusperäistä aineistoa, eli se eroaa teoreettisesta aineistosta (Vilkkä. 2007, 13-15).

Opinnäytetyöni tutkimusaineiston keräämiseen aion käyttää kyselytutkimusta. Kyselytutkimus on vakioitu, eli tarkoittaa sitä, että kyselyyn osallistujilta kysytään samat asiat samassa järjestyksessä ja samalla tavalla. Mielestäni kysely soveltuu tutkimukseni tarpeisiin, koska kyselyyn vastaajia tulee olemaan paljon. Toinen syy, miksi määrällinen tutkimusmenetelmä sopii oman tutkimukseksi tarpeisiin, on se, että tutkimustieto esitellään numeroina, samalla kuvaillen asioiden syy - seuraus-suhdetta (Vilka. 2007, 28).

Kvantitatiivisena tutkimusmenetelmänä käytän kyselylomaketta, jossa aion käyttää monivalintakysymyksiä ja avoimia kysymyksiä. Avoimet kysymykset ovat luonteeltaan laadullisia kysymyksiä, joihin vastaaja voi kirjoittaa vapaamuotoisesti, kun taas monivalintakysymyksissä vaihtoehdot ovat ennalta määrätty. Kyselylomakkeet kysymykset on mietittävä tarkkaan, jotta tutkimustuloksesta tulee onnistunut. Kysymysten pitää olla täsmällisiä, ei tulkinnan varaisia, saman tasoisia, ei johdattelevia eikä syrjiviä tai loukkaavia. Laadullinen tutkimus ei soveltuisi oman tutkimukseni tarpeisiin, koska laadullinen tutkimus pyrkii perehtymään tutkittavaan ilmiöön liittyviin ajatuksiin ja tunteisiin. Laadullinen tutkimus myös pyrkii syvempään ymmärrykseen tutkittavasta ilmiöstä, joka ei ole oman tutkimukseni lähtökohta (Vilka. 2007, 28).

Kun aineiston keräämiseen varattu aika on umpeutunut, analysoidaan ja tutkitaan saatu tutkimusmateriaali. Internetin kautta tehtäviin kyselyihin varataan yleensä aikaa noin kaksi viikkoa mutta omassa tutkimuksessani käytin siihen noin kolme viikkoa, jotta otanta olisi mahdollisimman suuri.

Kvantitatiivisen tutkimuksen analysoinnissa voi käyttää useita eri analysointitapoja, joita ovat tunnusluvut, ristiintaulukointi ja korrelaatiokerroin. Tulosten analysoinnissa käytin apuna ristiintaulukointia. Ristiintaulukointi tarkoittaa sitä, että etsitään kahden tai useamman muuttujan välisiä riippuvuuksia. Kuitenkaan ristiintaulukoinnin avulla ei voida tehdä päättelyä syy - seuraus-suhteesta (Vilka. 2007, 118).

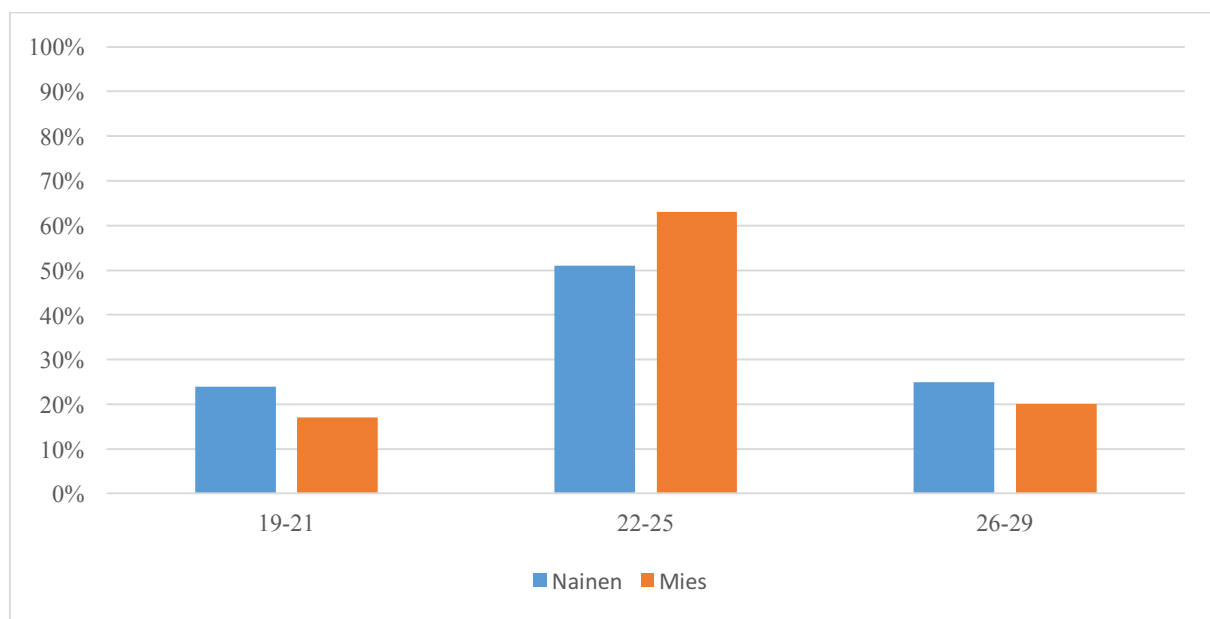
4 Kyselyn toteuttaminen ja tulokset

Kysely on toteutettu sähköisenä kyselylomakkeena yhteistyössä Laurea ammattikorkeakoulun kanssa. Kyselylomake tehtiin Google Forms -ohjelmalla, joka lähetettiin kaikille Laurea ammattikorkeakoulun läsnä oleville opiskelijoille sähköpostilla. Kysely

tehtiin luottokortin käyttötapoja ja tarkoituksia sekä siihen liittyviä asenteita kartoitettavaksi. Kyselylomakkeessa vastaajia pyydettiin vastaamaan 14 kysymykseen. Kyselylomakkeessa oli strukturoituja kysymyksiä sekä yksi avoin kysymys. Kysymykset olivat sekä faktaväittämiä että asenneväittämiä.

Kyselyn aineisto kerättiin Google Forms- ohjelman avulla, jonka jälkeen se siirrettiin IBM:n SPSS- ohjelmaan ristiintaulukoinnin tekemiseksi. Opinnäytetyössä esitetyt kuvat ovat toteutettu Microsoft Office Excel- ohjelman avulla. Kyselyyn vastasi 453 vastaajaa. Tutkittavan aineiston kooksi muodostui 200 ensimmäistä vastausta.

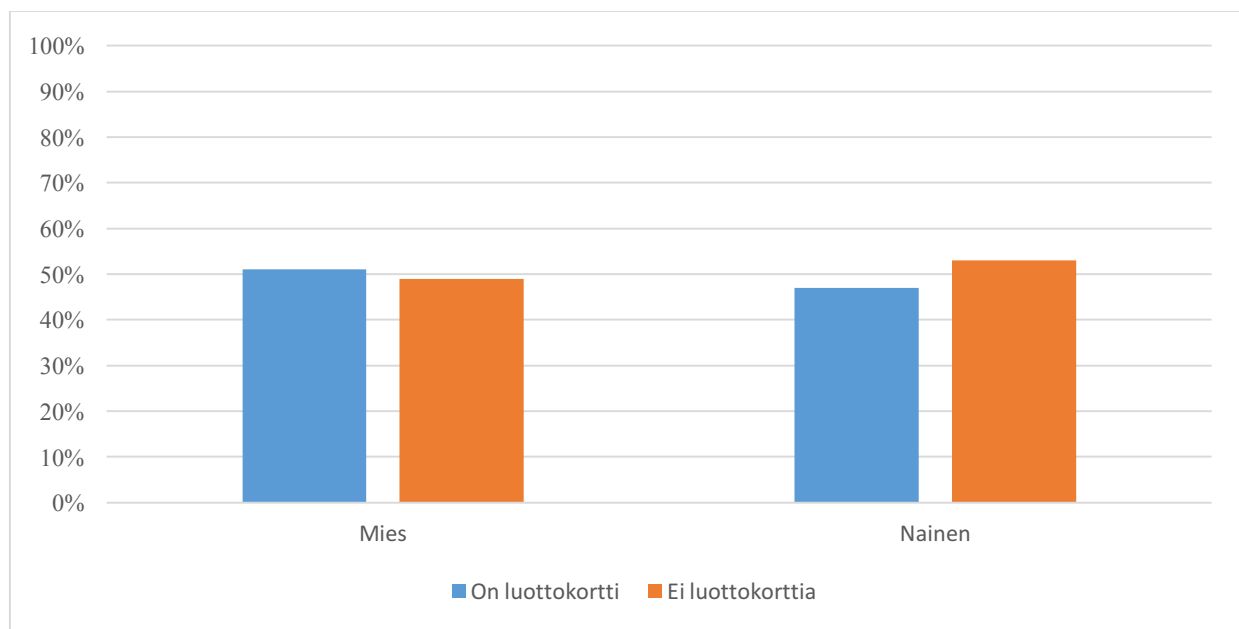
4.1 Taustatiedot

Kuva 2 Vastaajien sukupuoli ja ikä

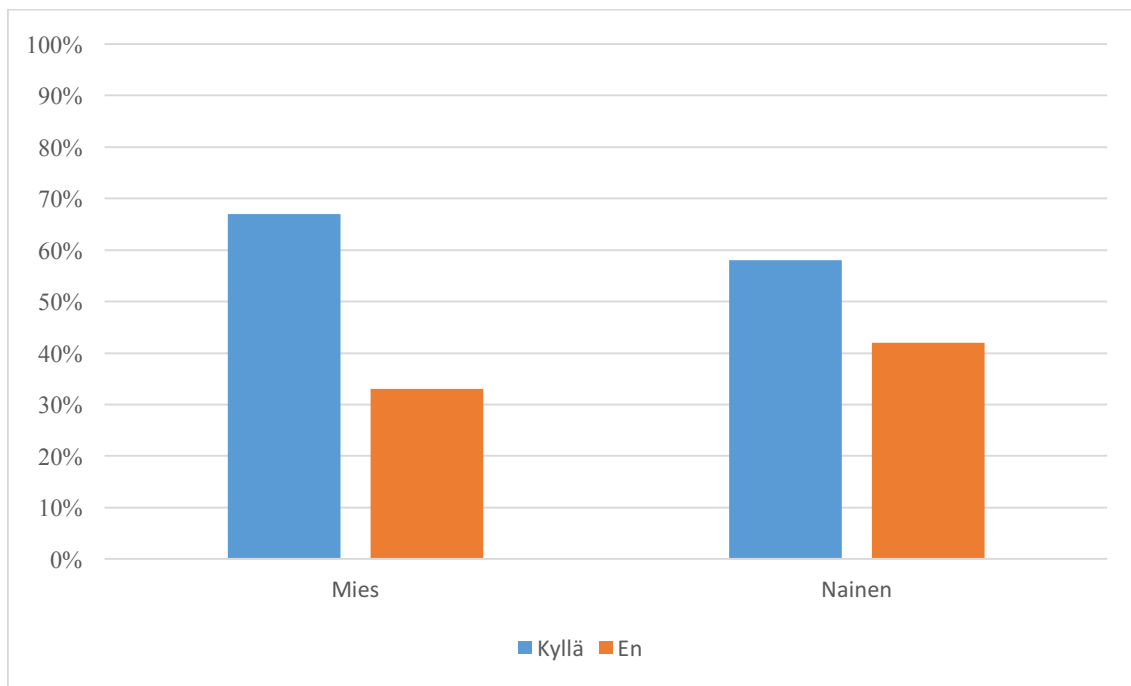
Kuva (2) esittää kyselyn sukupuoli- ja ikäjakauman. Kaikista vastaajista hieman yli puolet ovat 22-25 vuotiaita, noin neljännes 19-21 vuotiaita ja neljännes 26-29 vuotiaita. Miehistä 63% on 22-25 vuotiaita. Naisilla taas ikäjakauma on hieman tasaisempi. Suuri sukupuolijakauma yllätti minut hieman, odotin että se olisi mennyt noin puoliksi miesten ja naisten välillä. Selvästikin naiset ovat ahkerampia vastaamaan tämän tyyppisiin kyselyihin. Ikäjakauma on varsin looginen, suurin osa sekä miehistä,

että naisista on 22-15 vuotiaita. Naisista hieman hieman isompi osa on 19-21 vuotiaita kuin miehistä, tämän selittää luultavasti miesten varusmiespalvelus jonka vuoksi miehet aloittavat korkeakouluopintonsa vuoden tai kaksi naisia myöhemmin.

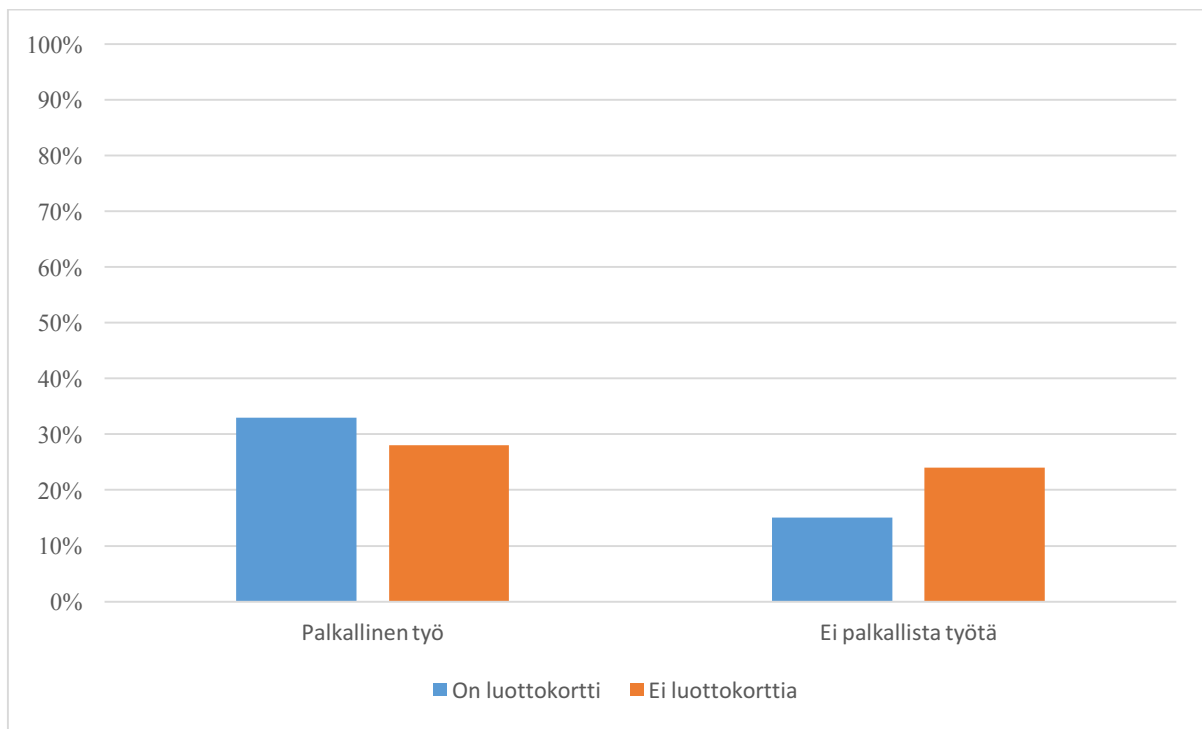
Kuva 3 Vastaajien sukupuoli ja onko luottokorttia

Kuva (3) kuvaa vastauksia kysymykseen ”Onko sinulla luottokorttia?” vastaukset jakautuivat jopa yllättävän tasaisesti. Miehistä 51% kertoo omistavansa luottokortin ja 49% ei. Naisista 47% omistaa ja 53% ei omista luottokorttia.

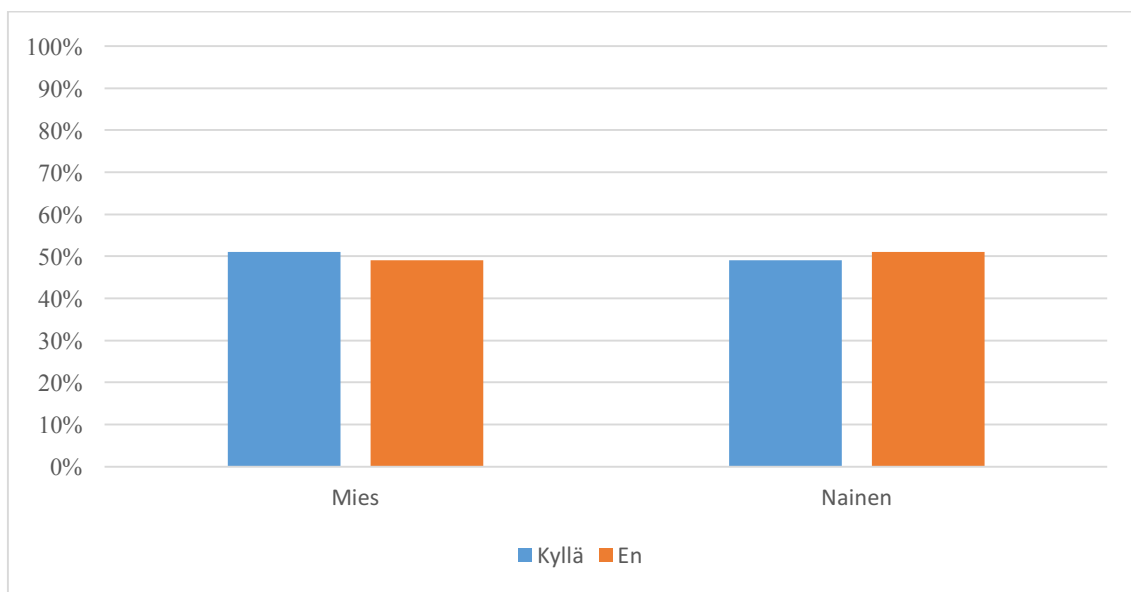
Kuva 4 Vastaajien työtilanne

Kuva (4) kuvaa kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauman palkallisen työn suhteen. Kyselyyn vastanneilta kysyttiin, olivatko he sillä hetkellä palkallisessa työssä. Kuten kuviosta on nähtävissä, miehet olivat hiukan naisia enemmän palkallisessa työssä. Tuloksista on myös nähtävissä huomattava ero työttömyyden suhteen. Kyselyyn vastanneita naisia oli sillä hetkellä enemmän työttöminä kuin miehiä.

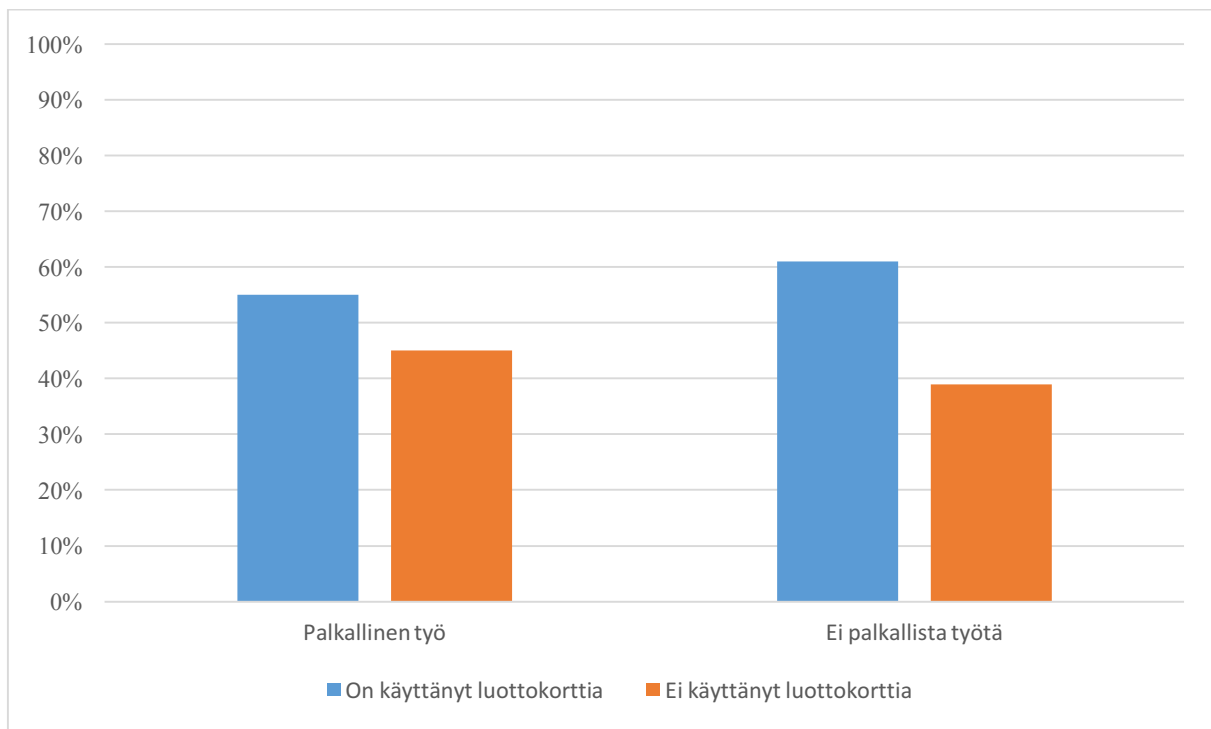
Kuva 5 Vastaajien työtilanne ja luottokortin omistaminen

Kuva (5) kuvaa kuinka moni kyselyyn vastanneista oli palkallisessa työssä ja omistaa tai ei omista luottokorttia. Ja vastaavasti kuinka monella ei palkallisessa työssä olevalla on tai ei ole luottokorttia. Kuten kuviosta on nähtävissä, 15% vastanneista ei ole palkallisessa työssä, mutta silti omistaa luottokortin. Kuitenkin suurimmalla osalla vastanneista, joilla ei ole palkallista työtä, ei myöskään ole luottokorttia. 33%:lla palkallisessa työssä olevalla on luottokortti, kun taas 27% palkallisessa työssä olevista ei omista luottokorttia.

Kuva 6 Vastaajien luottokortin käyttäminen

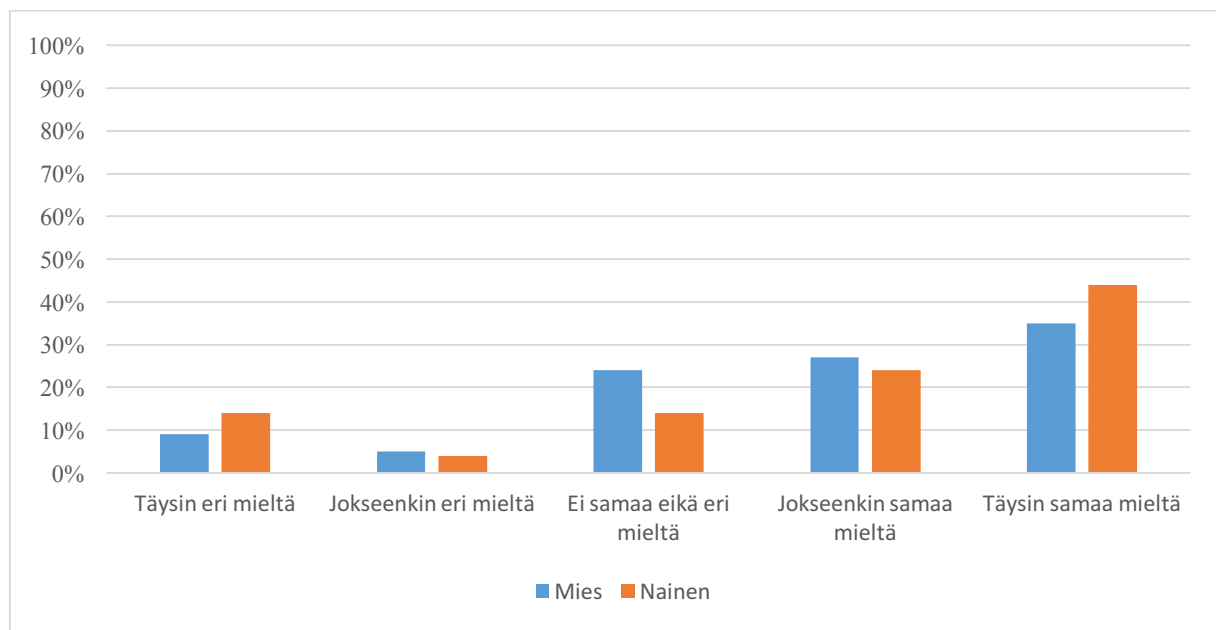
Kuva (6) kuvaa sitä ovatko vastaajat käyttäneet luottokorttia. Miehistä 51% ja naisista 49% on käyttänyt luottokorttia, eroa ei siis käytännössä ole juuri lainkaan.

Kuva 7 Vastajien työtilanne ja luottokortin käyttö

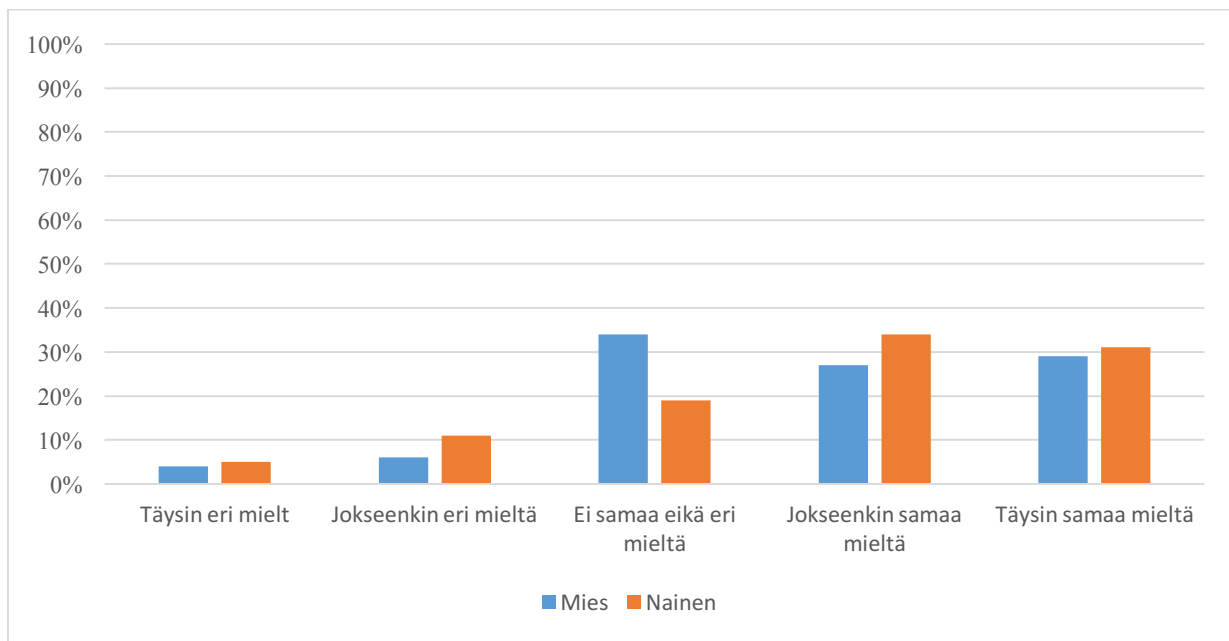
Kuva (7) kuvaa miten vastaajien työtilannetta suhteessa luottokortin käyttämiseen. Vastaukset ovat jaoteltu työtilanteen sekä sen mukaan miten palkallisessa työssä oleva tai ilman työtä oleva on käyttänyt luottokorttia, jotta voitaisiin nähdä, onko työn olemassaololla vaikutusta kyselyyn vastanneiden luottokortin käyttöön.

4.2 Väittämät

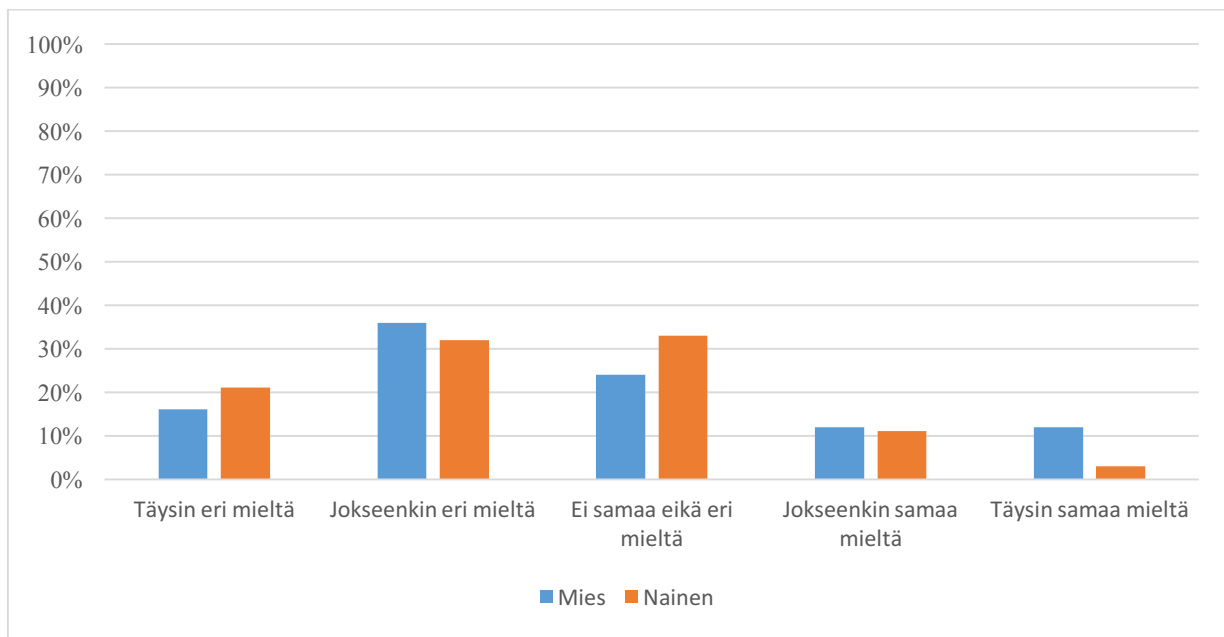
Kuva 8 Käytän luottokorttia vain jos on pakko

Kuva (8) kuvaa sitä käyttävätkö vastaajat luottokorttia vain pakon edessä vai riippumatta siitä. Väittämään vastattiin asteikolla 1-5, ja kuten kuviosta huomataan, suurin osa vastaajista käyttää luottokorttia vain jos on pakko. Naisista jopa yli 40% on väittämän kanssa täysin samaa mieltä ja miehistä 35%. Neljännes vastaajista on jokseenkin samaa mieltä, niin miehistä kuin naisista.

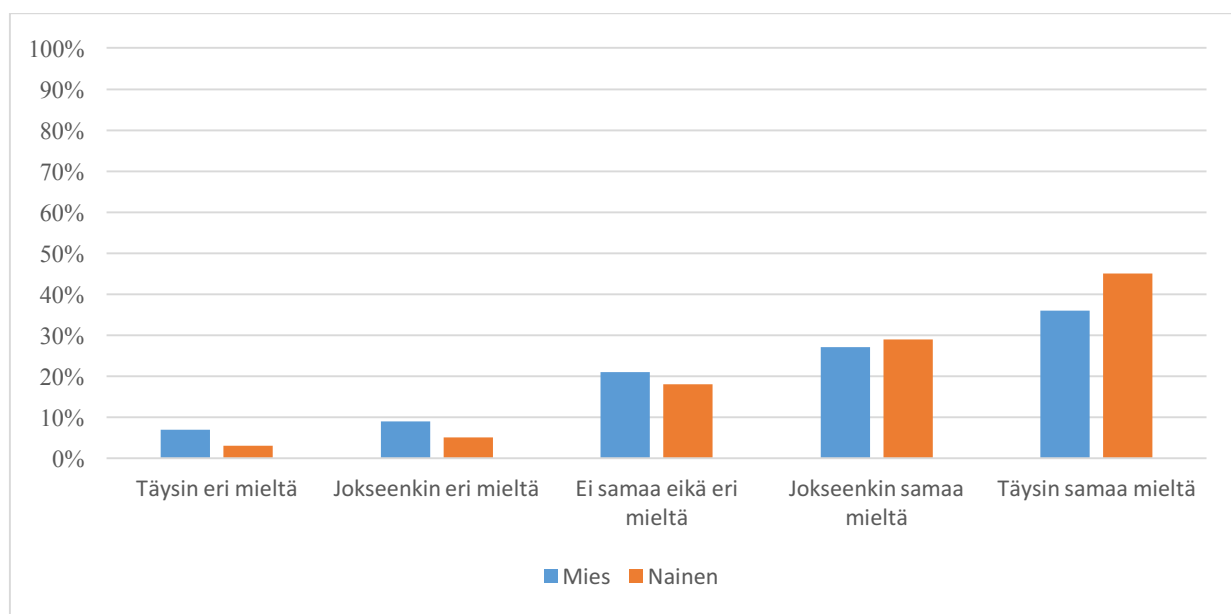
Kuva 9 Koen että luottokortista on hyötyä

Kuva (9) kuvaa sitä kokevatko vastaajat luottokortista olevan hyötyä. Hieman yli puolet vastaajista on väittämän kanssa joko jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä. Vain pieni osa on sitä mieltä, että luottokortista ei ole hyötyä. Miesten ja naisten välillä vastauksissa ei ole merkittäviä eroja.

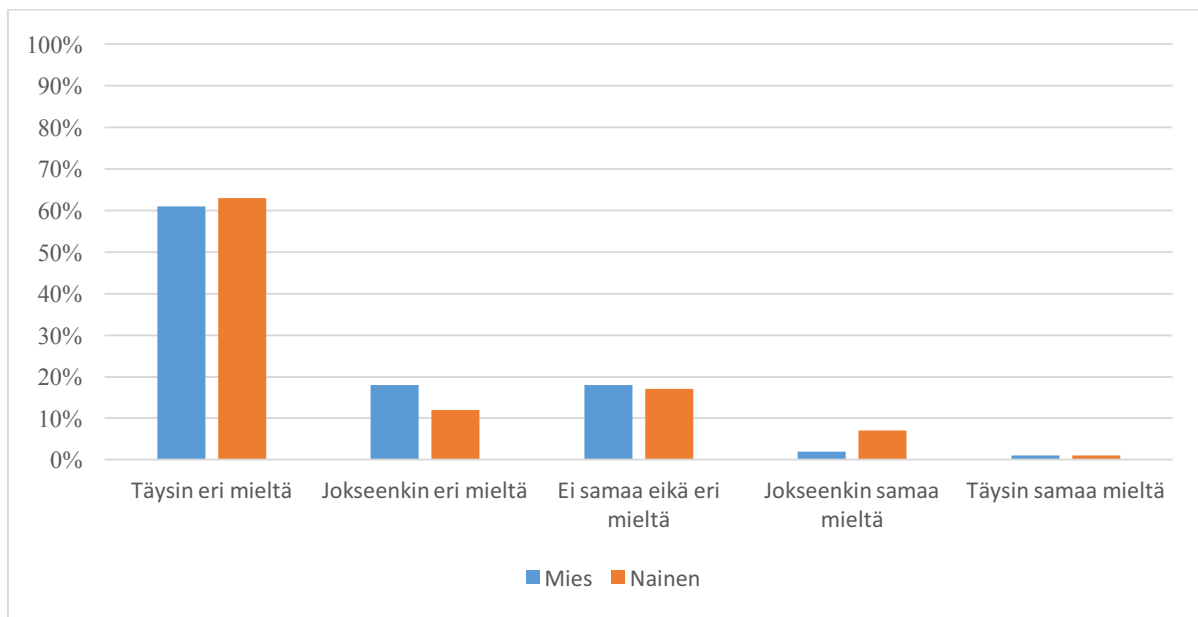
Kuva 10 Jokaisella olisi hyvä olla luottokortti

Kuva (10) kuvaa sitä ovatko vastaajat sitä mieltä, että jokaisella olisi hyvä olla luottokortti. Yli 30% niin miehistä kuin naisista kertoo olevansa väittämän kanssa jokseenkin eri mieltä. Miehistä 16% ja naisista 21% ovat täysin eri mieltä. Selkeä enemmistö on siis sitä mieltä, että luottokortin omistaminen ei ole tärkeää tai hyödyllistä. Sinänsä vastauksen tähän väittämään ovat hieman yllättäviä, sillä kuvassa (9) on kuitenkin havaittavissa, että suurin osa vastaajista kokee luottokortista olevan hyötyä.

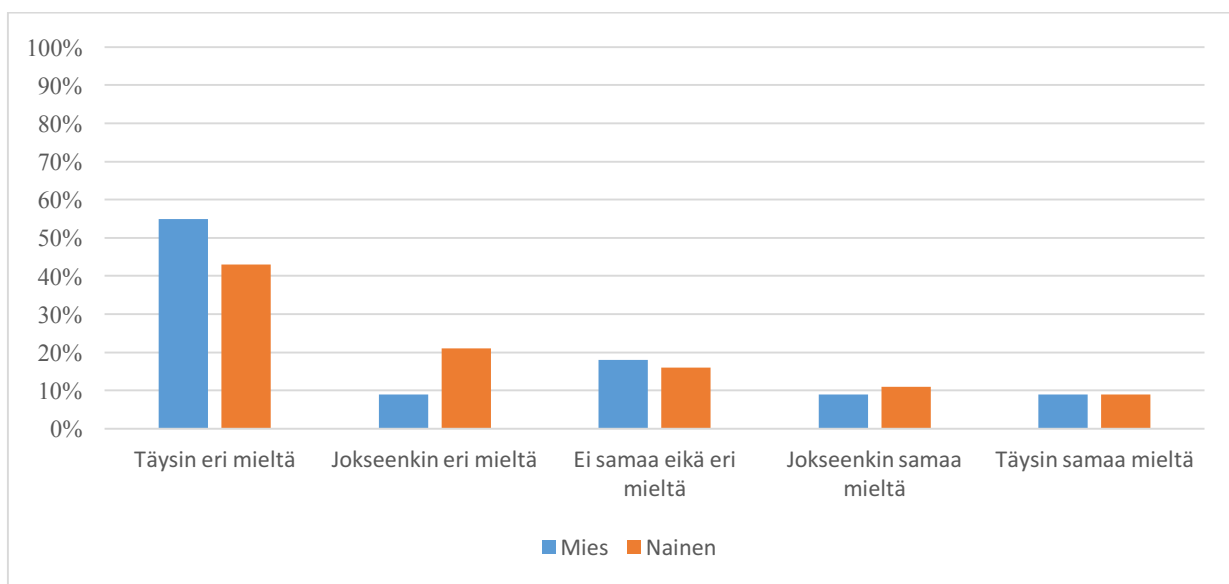
Kuva 11 Luottokortin käytöstä voi tulla ongelma

Kuva (11) kuvaa sitä kuinka todennäköisesti vastaajat kokevat, että luottokortin käytöstä voi tulla ongelma. Miehistä lähes 40% ja naisista 45% on väittämän kanssa täysin samaa mieltä. Niin miehistä kuin naisista hieman alle 30% ovat jokseenkin samaa mieltä. Suurin osa vastaajista siis on sitä mieltä, että luottokortin käytöstä voi tulla ongelma. Tämänkin väittämän vastaukset ovat poikkeavia verrattuna vastauksiin, joita saatiin väittämään ”luottokortista on hyötyä”, joiden perusteella vastaajien mielestä luottokortista on hyötyä.

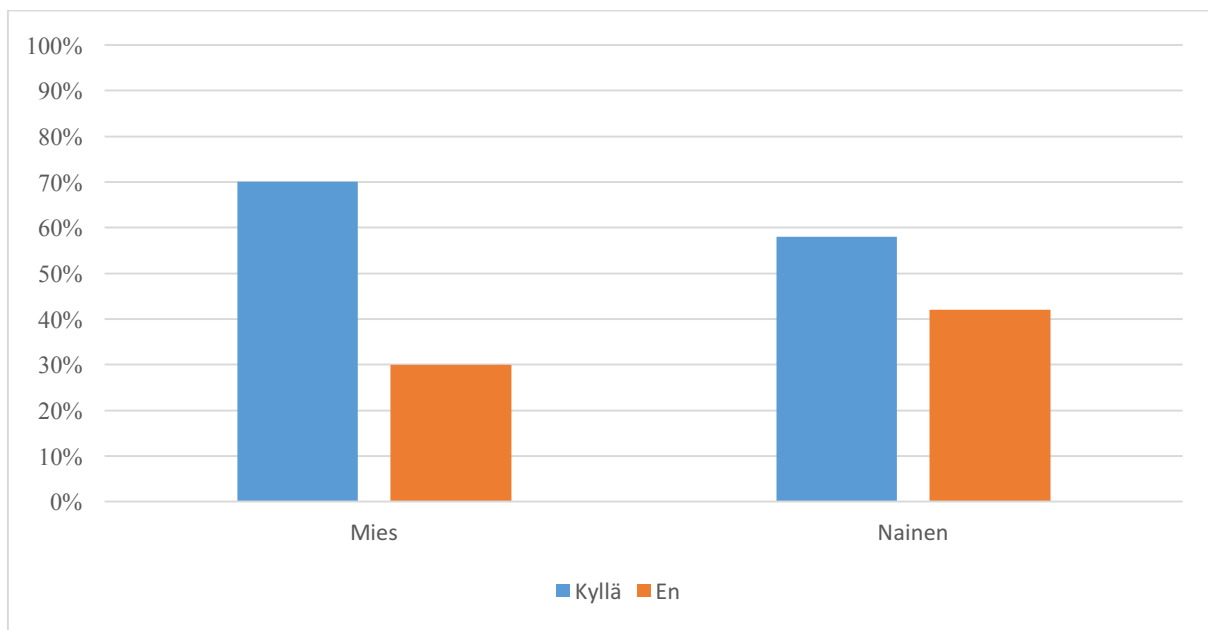
Kuva 12 Käytän luottokorttia heräteostoihin

Kuva (12) kuvaa vastauksia joita saatiin väittämään ”käytän luottokorttia heräteostoihin”. Vastauksien perusteella juuri kukaan ei tee niin. Yli 60% niin miehistä kuin naisista on väittämän kanssa täysin eri mieltä. Miesten ja naisten vastauksien välillä ei ole huomattavaa eroa, vaikka helposti oletetaan toisin. Tosin pieni osa nimenomaan naisista on jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa.

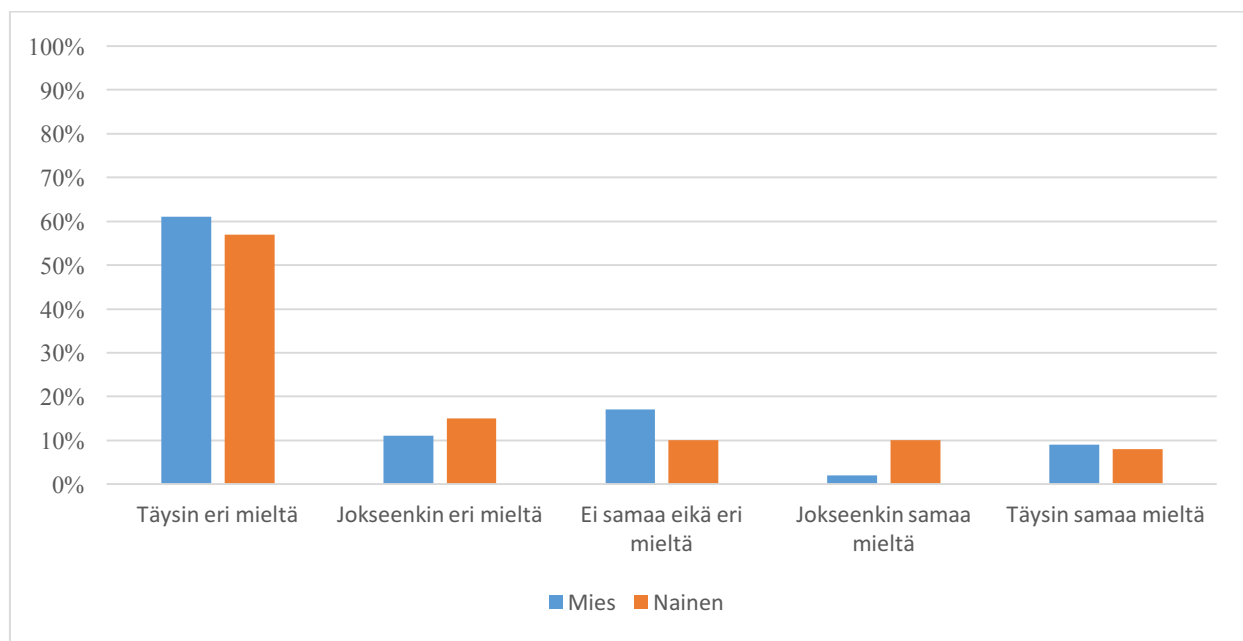
Kuva 13 Pelkään joutuvani velkakierteeseen

Kuva (13) kuvaa vastauksia väittämään ”pelkään joutuvani velkakierteeseen”. Miehet ovat jonkin verran varmempia siitä etteivät joudu velkakierteeseen, 55% on väittämän kanssa täysin eri mieltä. Naisista 43% on täysin samaa mieltä. Ero ei ole kovin suuri, mutta silti se saattaa kertoa jotakin naisten varmuudesta omaa kulutuskäyttämistä kohtaan. Yhdeksän prosenttia sekä miehistä että naisista on täysin samaa mieltä väittämän kanssa.

Kuva 14 Tiedän mitä luottokortin käyttö maksaa

Kuva (14) kuvaa sitä tietävätkö vastaajat mitä luottokortin käyttö maksaa. Enemmistö sekä miehistä että naisista tietää mitä käyttö maksaa, mutta miehet ovat tietoisempia asiasta kuin naiset.

Kuva 15 Pelkään maksuhäiriömerkintää

Kuva (15) vastaukset kuvaavat sitä, pelkäävätkö vastaajat maksuhäiriömerkintää. Noin 60% sekä miehistä että naisista ovat väittämän kanssa täysin eri mieltä. Maksuhäiriömerkintää ei koeta merkittävänä uhkana vaan vastaajat ovat varmoja maksukykyystään, vain pieni osa on väittämän kanssa täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä.

4.3 Avoimet vastaukset

Vastanneet käyttävät luottokorttia pääasiassa isojen ostoksien maksamiseen, joihin ei muuten olisi varaa, esimerkiksi uuden pesukoneen hankinta, ulkomaanmatka tai lentolippu. Osa vastaajista kertoo maksavansa luottokortilla päivittäisiä ostoksia, kuten ruokaa, silloin kuin tilillä ei ole rahaa.

”Isoihin ostoksiin esim. lomamatkat, kannettava”

”Hätätapauksessa suurempiin suunnittelelemattomiin kuluihin, kodinkonehankintoihin, auton huoltokuluihin jne.”

Useasta vastauksesta ilmenee, että monet verkkokaupat, varsinkin ulkomaiset verkkokaupat hyväksyvät maksutavaksi vain luottokortin, niihin siis käytetään luottokorttia hyvinkin paljon. Lisäksi luottokortit tarjoavat huomattavasti paremman ostoturvaa kuin pankkikortilla tai verkkopankilla maksaessa.

5 Havainnot ja yhteenveto

Vastauksista selviää, ettei palkallinen työ ole ehdoton edellytys luottokortin omistamiselle, hyvin usealla opiskelijalla on luottokortti, vaikka hänellä ei työtä olisikaan, toki työ helpottaa sen saamista, mutta opiskelijat saavat luottokortin useimmista pankeista viimeistään, kun heillä on suoritettuna vähintään 90 opintopistettä. Tästä voidaan päätellä, että sillä hetkellä työttömät ihmiset ovat varmoja siitä, että heidän maksukykynsä riittää luottokortista syntyviin kuluihin.

Palkallinen työ ei myöskään määritä vastanneiden luottokortin käyttöä. Ei palkallisessa työssä olevat ovat käyttäneet luottokorttia enemmän kuin työssä olevat ihmiset, joka on varsin ymmärrettävää, sillä jokin syy luottokortin käytölle on ja silloinhan sitä luonnollisesti käytetään, kun pankkitilillä ei ole rahaa. Vastanneet työttömät ovat varsin luottavaisia omasta maksukyvyistään.

Evans ym. (2006, 109) kertovat Y-sukupolven panostavan kulutuksessa nautintoon sekä mielihyvään. Avoimista vastauksista selvisi, että monet vastaajista käyttävät luottokorttia nautintoa tuoviin tavaroihin tai palveluihin kuten lomamatkojen kustantamiseen tai ostoksien tekemiseen verkkokaupoissa. Vastauksista selviää myös, että suurin osa vastaajista tekee luottokortilla ostoksia, joihin ei muuten olisi varaa. Siten, valtaosa vastaajista voidaan luokitella kulutustavaltaan ”luotottajiksi” (Saari- nen. 2001, 52-66).

Engelin lain mukaan, virkistäytymiseen ja harrastamiseen laitetaan enemmän rahaa tulojen kasvaessa (Ilmonen. 2007, 128-129). Tästä voidaan tehdä päätelmä, että palkallisessa työssä olevat ja luottokortin omistavat opiskelijat käyttävät luottokorttia enemmän virkistäytymiseen kuten esimerkiksi matkoihin. Kun taas työttömät, luottokortin omistavat opiskelijat käyttäisivät luottokorttia välttämättömiin tarpeisiin (esim. ruoka) silloin kun ei ole rahaa.

Suurin osa vastanneita on sitä mieltä, että käyttää luottokorttia vain silloin, jos on pakko. Tämä osoittaa sen, että luottokortilla tehdään pääsääntöisesti ns. välttämättömiä hankintoja, sen sijaan, että luottokorttia käytettäisi heräteostoksiin. Päätelmää tukee myös kuva 12. Naiset käyttävät luottokorttia hiukan miehiä enemmän heräteostoihin (jokseenkin samaa mieltä-kohta).

Saarinen (2001,80) toteaa nuorten suhtautuvan kielteisesti lainojen takaukseen sekä elämiseen velkarahalla. Vastauksista voidaan päätellä, että nykyään nuoret suhtautuvat luottokorttiin ja sen käyttöön sallivammin kuin ennen. Yli puolet vastaajista kokee, että luottokortista on hyötyä.

Suurin osa on eri mieltä väitteen kanssa ”jokaisella tulisi olla luottokortti”, tosin suurin osa vastanneista on sitä mieltä, että luottokortista on hyötyä. Ehkä luottokortista ei siis koeta olevan kuitenkaan niin suurta hyötyä, että jokaisella se tulisi olla.

Vastanneet ovat hyvin tietoisia siitä, että luottokortin käytöstä voi tulla ongelma. Tästä voidaan päätellä, että vastanneet tuntevat oman taloutensa rajat niin hyvin, että tietävät kuinka paljon heillä on varaa käyttää luottoa ilman että joutuvat taloudellisiin vaikeuksiin luotosta aiheutuvien kulujen vuoksi.

”Pelkään joutuvani velkakierteeseen” -väitteestä suurin osa vastaajista on eri mieltä. Voidaan tästäkin päätellä, että kyselyyn vastanneet ovat tietoisia omasta kulutuksestaan sekä taloudestaan. Naiset tosin ovat hieman epävarmempia taloutensa tilanteesta ja omasta maksukyvystään kuin miehet. Vastanneiden varmuutta oman taloutensa tilanteesta tukee myös se, että suurin osa on eri mieltä väitteestä ”pelkään saavani maksuhäiriömerkinnän”.

Puolet vastanneista naisista ei tiedä, mitä luottokortin käyttö maksaa, joka saattaa selittää sen että naiset tekevät luottokortilla heräteostoja miehiä enemmän. Miehet ovat enemmän tietoisia luottokortin kustannuksista, joka aiheuttaa tarkempaa harkintaa luoton käyttöön.

Kyselyn tulokset osoittavat, että nuoret suhtautuvat luottokortin ottamiseen sekä sen käyttämiseen sallivammin kuin aikaisemmin. Noin puolella vastaajista, sekä miehistä että naisista, on luottokortti sekä yli puolet vastaajista kokee luottokortin olevan hyödyllinen. Tutkimuksen perusteella voidaan myös todeta, että vastaajat ovat varsin

tietoisia oman taloutensa tilanteesta sekä omasta kulutuksestaan, sillä suurin osa vastaajista ei koe joutuvansa ongelmiin luottokortin käytön takia.

Tuloksista selviää, että nuorten kulutustottumukset ovat varsin hedonistiset, sillä valtaosa käyttää luottokorttia lomamatkojen tai verkkokauppaostosten kustantamiseen. Vastaavasti osa vastaajista on kulutustottumukseltaan ”luotottavaa” eli kertoo käyttävänsä luottokorttia välttämättömien ja isojen ostosten tekemiseen, joihin heillä ei muuten olisi varaa. Toisin sanoen he käyttävät tulonsa etukäteen.

Nuorten tietoisuus luottokortin kustannuksista on hieman puutteellista. Luotonantajien tulisi korostaa luottokortin kustannuksia enemmän ennen luoton myöntämistä. Siten voitaisiin ehkäistä ikävät yllätykset luottokorttilaskuissa sekä siitä johtuva maksukyvyttömyys.

Lähteet

Painetut lähteet

Autio, M. Eresmaa, I. Heinonen, V. Koljonen, V. Paju, P. Wilska, T-A. 2002. Pakko riittää: Näkökulmia nuorten maksuhäiriöihin ja kulutukseen. Helsinki: Yliopistopaino.

Evans, M. Jamal, A. Foxall, G. 2006. Consumer behaviour. Chichester: John Wiley & Sons Ltd.

Ilmonen, K. 2007. Johan on markkinat: Kulutuksen sosiologista tarkastelua. Tampere: Juvenes Print

Saarinen, H. 2001. Nuoruus ja hulluus, vanhuus ja viisaus?. Tutkimus nuorten kulutuskäyttäytymisestä ja velkaantumisesta. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa: Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sähköiset lähteet

Luotot. Kilpailu- ja kuluttajavirasto. 16.5.2014. Viitattu 7.3.2017.
<https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/Maksut-laskut-perinta/luotot/>

Lainat ja luotot. Kuluttajaliitto. Viitattu 7.3.2017.
<https://www.kuluttajaliitto.fi/tietopankki/oman-talouden-hallinta/lainat-ja-luotot/>

McLeod, S. 2016. Maslow's hierarchy of needs. Viitattu 7.3.2017.
<https://www.simplypsychology.org/maslow.html>

Kuviot

Kuva 1 Maslown tarpeiden hierarkia (McLeod. 2016).....	12
Kuva 2 Vastaajien sukupuoli ja ikä.....	15
Kuva 3 Vastaajien sukupuoli ja onko luottokorttia	16
Kuva 4 Vastaajien työtilanne.....	17
Kuva 5 Vastaajien työtilanne ja luottokortin omistaminen	18
Kuva 6 Vastaajien luottokortin käyttäminen	19
Kuva 7 Vastaajien työtilanne ja luottokortin käyttö	20
Kuva 8 Käytän luottokorttia vain jos on pakko.....	21
Kuva 9 Koen että luottokortista on hyötyä	22
Kuva 10 Jokaisella olisi hyvä olla luottokortti.....	22
Kuva 11 Luottokortin käytöstä voi tulla ongelma	23
Kuva 12 Käytän luottokorttia heräteostoihin	24
Kuva 13 Pelkään joutuvani velkakierteeseen.....	24
Kuva 14 Tiedän mitä luottokortin käyttö maksaa.....	25
Kuva 15 Pelkään maksuhäiriömerkintää	26

Liitteet

Luottokortin käyttötapa- ja mielipidekysely

Sukupuoli

- Mies
 Nainen

Ikä

- 19-21
 22-25
 26-29

Onko sinulla luottokorttia?

- Kyllä
 Ei

Oletko palkallisessa työssä tällä hetkellä?

- Kyllä
 En

Olen käyttänyt luottokorttia

- Kyllä
 En

Jos käytät luottokorttia, miten usein ja mihin tarkoitukseen?

Oma vastauksesi

Luottokortin käyttämisestä voi tulla ongelma

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Jokaisella olisi hyvä olla luottokortti

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Koen, että luottokortista on hyötyä

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Käytän luottokorttia vain jos on pakko

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Käytän luottokorttia heräteostoihin

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Pelkään joutuvani velkakierteeseen

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Pelkään saavani maksuhäiriömerkinnän

	1	2	3	4	5	
Täysin eri mieltä	☐	☐	☐	☐	☐	Täysin samaa mieltä

Tiedän mitä luottokortin käyttö maksaa

(korko ja muut mahdolliset kulut)

Kyllä

En